

RECOMANDĂRI

RECOMANDAREA NR. 1/2017 A CONSILIULUI DE COOPERARE UE-ARMENIA

din 20 noiembrie 2017

privind prioritățile parteneriatului UE-Armenia [2018/315]

CONSILIUL DE COOPERARE UE-ARMENIA,

având în vedere Acordul de parteneriat și cooperare dintre Comunitățile Europene și statele membre ale acestora, pe de o parte, și Republica Armenia, pe de altă parte, în special articolul 78,

întrucât:

- (1) Acordul de parteneriat și cooperare dintre Comunitățile Europene și statele membre ale acestora, pe de o parte, și Republica Armenia, pe de altă parte ⁽¹⁾ (denumit în continuare „acordul”) a fost semnat la 22 aprilie 1996 și a intrat în vigoare la 1 iulie 1999.
- (2) În conformitate cu articolul 78 din acord, Consiliul de cooperare poate formula recomandări adecvate în vederea atingerii obiectivelor acordului.
- (3) În temeiul articolului 95 alineatul (1) din acord, părțile adoptă toate măsurile cu caracter general sau special necesare pentru a-și îndeplini obligațiile care le revin în temeiul acordului și se asigură de îndeplinirea obiectivelor prevăzute de acord.
- (4) Revizuirea politicii europene de vecinătate a propus o nouă etapă de cooperare cu partenerii, care să permită o mai mare asumare a responsabilității de către ambele părți.
- (5) Uniunea și Armenia au convenit să își consolideze parteneriatul prin stabilirea unui set de priorități pentru perioada 2017-2020, cu scopul de a susține și de a consolida reziliența și stabilitatea Armeniei.
- (6) Prin urmare, părțile la acord au convenit asupra textului priorităților parteneriatului UE-Armenia, care vor sprijini punerea în aplicare a acordului, cu axarea cooperării pe interesele comune identificate împreună,

ADOPTĂ PREZENTA RECOMANDARE:

Articolul 1

Consiliul de cooperare recomandă ca părțile să pună în aplicare prioritățile parteneriatului UE-Armenia, astfel cum figurează în anexă.

Articolul 2

Prezenta recomandare produce efecte la data adoptării.

Adoptată la Bruxelles, 20 noiembrie 2017.

Pentru Consiliul de cooperare

Uniunea Europeană
F. MOGHERINI

Republica Armenia
E. NALBANDIAN

⁽¹⁾ JO L 239, 9.9.1999, p. 3.

ANEXĂ

PRIORITĂȚILE PARTENERIATULUI DINTRE UNIUNEA EUROPEANĂ ȘI ARMENIA

I. CONTEXT

Acordul de parteneriat și cooperare între Comunitățile Europene și statele membre ale acestora, pe de o parte, și Republica Armenia, pe de altă parte (denumit în continuare „Acordul de parteneriat și cooperare”) a fost semnat la 22 aprilie 1996 și a intrat în vigoare la 1 iulie 1999. La data de 27 februarie 2017, UE și statele sale membre, pe de o parte, și Armenia, pe de altă parte, au încheiat negocierile privind un **acord de parteneriat cuprinzător și consolidat** (APCC), al cărui text este în curs de finalizare în vederea semnării. **Prioritățile parteneriatului UE-Armenia** urmăresc să faciliteze punerea în aplicare a cooperării între parteneri, inclusiv în contextul noului acord. Prioritățile parteneriatului vizează consolidarea relațiilor dintre UE și Armenia și promovarea valorilor universale și a stabilității, rezilienței, securității și prosperității bazate pe democrație, drepturile omului, statul de drept, o creștere economică durabilă și pe deschidere. Acestea sunt în consonanță cu prioritățile stabilite de **Republica Armenia** și UE, inclusiv cu cele prevăzute în revizuirea **politicii europene de vecinătate** (PEV) ⁽¹⁾. Prioritățile parteneriatului respectă principiile responsabilității comune și diferențierii și decurg din cele patru priorități ⁽²⁾ convenite de comun acord la **Summitul de la Riga** al Parteneriatului estic din 2015, care au fost confirmate de ambele părți în cadrul reuniunii miniștrilor afacerilor externe din UE și din țările Parteneriatului estic din mai 2016, drept cadru de referință pentru lucrările viitoare. În fine, prioritățile parteneriatului, sunt, de asemenea, conforme cu **obiectivele de dezvoltare durabilă** în perspectiva anului **2030** și cu **Acordul de la Paris din 2015 privind** schimbările climatice, precum și cu angajamentele asumate în cadrul acestora în materie de durabilitate economică, de mediu și socială și privind schimbările climatice.

UE și Armenia au **interese** și **valori** comune, având în vedere mai ales reformele economice și politice inițiate de Armenia, precum și cooperarea regională, inclusiv în cadrul Parteneriatului estic. **Noul acord cuprinzător va reinnoi și va defini temeiul juridic al relațiilor bilaterale** și va trebui să se profite de această dinamică în vederea consolidării relațiilor dintre UE și Armenia, inclusiv prin ajungerea la un acord cu privire la prioritățile parteneriatului. Acest nou cadru general și domeniile prioritare de cooperare se vor baza pe **interesul reciproc** față de consolidarea angajamentului nostru ținând seama de celelalte angajamente internaționale asumate de UE și Armenia.

Prioritățile parteneriatului se bazează pe o cooperare fructuoasă din trecut, inclusiv în contextul punerii în aplicare a **planului de acțiune PEV**, pe care îl vor înlocui. Aceste priorități ale parteneriatului ar trebui să ghideze ordinea de zi a reuniunilor desfășurate periodic în cadrul dialogului politic și a dialogurilor sectoriale, astfel cum sunt definite în noul acord, care va constitui, de asemenea, cadrul pentru punerea în aplicare și monitorizarea priorităților.

Viitoarea cooperare și programare financiară UE-Armenia, în special următorul cadru unic de sprijin pentru Armenia pentru perioada 2017-2020, se vor baza pe aceste priorități ale parteneriatului.

II. PRIORITĂȚI

Prioritățile parteneriatului reflectă **interesele comune** și se concentrează asupra domeniilor în care cooperarea este reciproc avantajoasă. Armenia și UE vor continua să urmărească îndeplinirea obiectivului principal, și anume sprijinirea stabilității regionale pe baza unor **valori comune** și a angajamentului ferm în favoarea democrației și a drepturilor omului. Societatea civilă este un actor important în contextul Parteneriatului estic, iar UE și Armenia vor facilita și mai mult participarea sa la punerea în practică a acestor priorități. **Cooperarea economică** orientată către **creșterea durabilă** este un domeniu în care interesele reciproce sunt puternice. Vom analiza toate posibilitățile de îmbunătățire a mediului de afaceri existente în acest domeniu. Pentru o creștere economică mai rapidă și mai favorabilă incluziunii, va fi necesar să se consolideze capitalul uman și competențele adecvate ale instituțiilor publice și să se aducă noi îmbunătățiri guvernantei și conexiunilor infrastructurii. Soluționarea acestor probleme va crea condiții propice intensificării cooperării în sectoarele-cheie și creșterii mobilității, în **folosul cetățenilor**, atât în UE, cât și în Armenia. Prioritățile sunt strâns legate între ele și se susțin reciproc. Fiecare temă prioritară include mai multe elemente, ca parte a unei abordări **multidisciplinare** și **transversale**, necesară pentru atingerea obiectivului urmărit. Această abordare cuprinde participarea activă în comun la forurile de cooperare multilaterală, inclusiv în cadrul Parteneriatului estic.

⁽¹⁾ 18.11.2015 JOIN(2015) 50 final.

⁽²⁾ A se vedea cele patru titluri din partea II. Priorități.

1. Consolidarea instituțiilor și a bunei guvernante

UE și Armenia sunt decise să coopereze în continuare pentru a atinge obiectivul promovării **drepturilor omului**, a **statului de drept** și a **libertăților fundamentale**. Ele vor acționa împreună pentru a îmbunătăți în mod continuu administrația publică, buna guvernanta și sistemul judiciar din Armenia, intensificând lupta împotriva corupției și consolidând societatea civilă. **Egalitatea de gen și aspectele de mediu și sociale** vor fi integrate în toate domeniile.

Se va pune accentul pe aplicarea și asigurarea respectării legislației relevante, inclusiv a **noii Constituții**. Începând cu alegerile parlamentare din 2 aprilie 2017 se aplică **reforma electorală** aprobată în septembrie 2016 și bazată, printre altele, pe recomandările Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa și ale Biroului pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului din cadrul acesteia. De asemenea, părțile vor depune eforturi pentru a crea un **climat și mai favorabil pentru societatea civilă, inclusiv organizațiile partenerilor sociali**, precum și pentru participarea acesteia la procesul decizional. Societatea civilă a fost consultată cu ocazia definirii acestor priorități ale parteneriatului și va juca, la rândul său, un rol important contribuind la monitorizarea punerii în aplicare a priorităților respective.

Părțile își vor intensifica eforturile pentru a **reforma administrația publică**, inclusiv în ceea ce privește autoritățile locale și **asigurarea respectării legii**. Se va acorda o importanță deosebită statului de drept, promovării independenței sistemului judiciar, accesului la justiție și dreptului la un proces echitabil. Această reformă va începe prin adoptarea unui cadru strategic pentru reforma administrației publice. Cooperarea noastră urmărește să responsabilizeze și să eficientizeze într-o mai mare măsură administrația publică, prin mijloace precum o gestionare modernă a resurselor umane care să ia în considerare dimensiunea de gen și utilizarea pe scară largă a **e-guvernării**, inclusiv în sectorul sănătății. Elaborarea și evaluarea politicilor se vor baza pe date concrete și clare furnizate, printre altele, de un serviciu de statistică de înaltă calitate.

Combaterea corupției se va afla în centrul reformei administrative și al eforturilor depuse de această țară pentru a consolida statul de drept. Cooperarea se va axa atât pe consolidarea organismelor anticorupție, cât și pe revizuirea legislației, în special în ceea ce privește sistemul de achiziții publice, sistemul declarațiilor de avere, a cărei aplicare corectă trebuie asigurată, și gestionarea funcțiilor publice în domeniile în care sunt în joc cele mai importante interese economice și de alt tip (achiziții publice, vămi, autorizații), cu scopul de a asigura standarde înalte de etică și de a evita conflictele de interese. Părțile pun în aplicare asistența în conformitate cu principiile bunei gestiuni financiare și cooperează pentru apărarea intereselor financiare ale UE și ale Armeniei în conformitate cu dispozițiile pertinente din acordul de parteneriat cuprinzător și consolidat.

Cooperarea din sectorul securității va urmări să consolideze asumarea răspunderii de către operatorii din acest sector și să răspundă preocupărilor comune legate de combaterea criminalității organizate, drogurilor și terorismului, inclusiv finanțarea terorismului și spălarea de bani, prin mijloace care să respecte dispozițiile în materie de justiție, libertate și securitate din diversele acorduri care reglementează relațiile UE-Armenia. Modernizarea în continuare a gestionării frontierelor va contribui atât la securitatea țării și a regiunii, cât și la dezvoltarea economică prin facilitarea schimburilor legitime. Părțile vor coopera, de asemenea, în vederea recuperării bunurilor provenite din săvârșirea de infracțiuni, prin îmbunătățirea cadrului juridic al Republicii Armenia și înființarea unui birou de recuperare a activelor de sine stătător.

2. Dezvoltarea economică și oportunitățile de piață

Obiectivul comun al părților este dezvoltarea economică durabilă și favorabilă incluziunii a Armeniei. O creștere economică susținută necesită politici economice solide, care să asigure stabilitatea macroeconomică și financiară. Aceste politici ar trebui să cuprindă un angajament permanent în favoarea unor politici bugetare sustenabile, în paralel cu menținerea cheltuielilor de capital și de protecție socială și cu întărirea rezervelor menite să amortizeze șocurile externe. **Gestionarea finanțelor publice** (element important atât pentru guvernare și democrație, cât și pentru dezvoltarea economică) va respecta principiile celor mai bune practici internaționale. Supravegherea bancară va fi consolidată în continuare în conformitate cu normele internaționale și cele mai bune practici, pentru a spori soliditatea și reziliența sectorului financiar. Modernizarea administrațiilor vamală și fiscală și reforma acestora, inclusiv cooperarea internațională și consolidarea luptei împotriva fraudei, vor impulsiona colectarea veniturilor.

Îmbunătățirea mediului de afaceri este o condiție fundamentală pentru dezvoltarea economică. În această privință, se va pune accentul pe continuarea măsurilor de simplificare a procedurilor administrative și de reducere a costurilor administrative, pe îmbunătățirea accesului la finanțare al întreprinderilor mici și mijlocii (IMM-uri) pe o piață financiară solidă și diversificată, precum și pe consolidarea protecției și asigurării respectării drepturilor de proprietate. Organizații de sprijinire a întreprinderilor și asociații de întreprinderi puternice ar ajuta operatorii economici să profite de noile oportunități și să își facă mai bine auzită vocea în procesul de elaborare a politicilor economice. UE și Armenia vor urmări să consolideze capacitatea întreprinderilor armene de a participa la lanțurile valorice internaționale, angrenând operatori economici atât din UE, cât și din Armenia, ceea ce va încuraja transferul de tehnologie și de cunoștințe. Rolul exercitat în acest sens de organizațiile de sprijinire a întreprinderilor este determinant, iar sprijinul acordat de UE acțiunilor de punere în legătură a întreprinderilor armene cu cele europene poate impulsiona eforturile depuse la nivel național. Participarea Armeniei la lanțurile valorice internaționale poate include investițiile străine directe, fiind totodată intensificată și accelerată de aceste investiții, care pot contribui totodată la dezvoltarea și consolidarea aptitudinilor și competențelor locale; în acest scop, este esențial să se îmbunătățească cadrul de investiții prin sporirea transparenței, fiabilității și eficienței sale. Un mediu investițional favorabil întreprinderilor implică, de asemenea, o concurență reală pe piețele de produse și servicii, asigurată de o autoritate de resort puternică și independentă care să își desfășoare activitatea cu respectarea celor mai înalte standarde de etică și care să aibă acces la un mecanism eficace de asigurare

a respectării legislației antitrust, precum și o protecție efectivă a drepturilor de proprietate intelectuală, inclusiv a indicațiilor geografice. Incluziunea ușurinței de a dezvolta o afacere în rândul criteriilor care stau la baza tuturor politicilor va fi esențială pentru stimularea creșterii economice. Vor fi necesare politici moderne în domeniile protecției sociale și ocupării forței de muncă, astfel încât dezvoltarea economică să fie favorabilă incluziunii și să contribuie la creșterea nivelului de bunăstare a tuturor cetățenilor armeni. De asemenea, sunt necesare instituții adecvate care să asigure supravegherea efectivă a condițiilor de muncă, inclusiv în materie de sănătate și securitate la locul de muncă.

Este important ca Armenia să își pună în aplicare strategia globală de dezvoltare, precum și strategiile sectoriale (strategia pentru IMM-uri și recomandările formulate în cadrul evaluării inițiativei „Small Business Act”, strategia de promovare a exporturilor, cea de dezvoltare rurală etc.), să participe în mod activ la programele UE pentru IMM-uri (COSME) și pentru cercetare și inovare (Orizont 2020) și să își modernizeze mediul de reglementare și infrastructura din domeniul tehnologiilor informației și comunicațiilor (TIC), utilizând pe deplin sprijinul disponibil din partea UE în aceste domenii.

Pentru a moderniza economia și societatea armeană ar fi important să se promoveze **economia digitală**, inclusiv prin apropierea mediului digital din Armenia de piața unică digitală a UE.

Pentru monitorizarea și punerea în aplicare a acestor strategii ar trebui să se prevadă un dialog public-privat și consultarea cu organizațiile relevante ale societății civile, inclusiv cu organizații ale partenerilor sociali.

Economia verde oferă o traiectorie de creștere importantă pentru dezvoltarea durabilă. **Aspectele de mediu, inclusiv schimbările climatice, vor fi integrate** în toate politicile pertinente.

UE și Armenia au stabilit o cooperare eficace în domeniile **agriculturii și dezvoltării rurale și regionale** pentru a promova constituirea de asociații de agricultori și de lanțuri valorice pe întregul teritoriu al acestei țări. Deși sectorul agricol și agricultura de subzistență oferă oportunități în ceea ce privește securitatea alimentară și ocuparea informală a forței de muncă, este important să se dezvolte în continuare competitivitatea acestui sector, inclusiv prin consolidarea capacităților și asigurarea accesului la finanțare. Pornind de la realizările anterioare și coordonându-și acțiunile cu procesul de reformă a administrației publice la toate nivelurile, părțile vor continua să consolideze coeziunea economică, socială și teritorială **în toate regiunile**.

3. Conectivitate, eficiență energetică, mediu și politici climatice

Neavând ieșire la mare, Armenia trebuie să depășească provocările cu care se confruntă în materie de conectivitate. De asemenea, în interiorul țării există zone care au de suferit din cauza izolării geografice și a legăturilor limitate cu centrele de activitate economică, politică și socială. Cooperarea cu UE și cu alte țări membre ale Parteneriatului estic, în special cu Georgia, în domeniile menționate mai sus poate contribui la atenuarea consecințelor situației geografice a acestei țări.

Potențialul de creștere economică al Armeniei s-ar dezvolta datorită îmbunătățirii oportunităților de afaceri și a legăturilor de transport, de logistică și de-a lungul lanțului valoric, favorizate de o mai bună conectivitate internă și transfrontalieră. În Armenia, principalele moduri de transport sunt legăturile rutiere, feroviare și aeriene. Dat fiind că principalii parteneri comerciali ai acestei țări sunt UE, Rusia și China, mărfurile sunt tranzitate în general din porturile georgiene prin intermediul unui serviciu de feriboturi și de transport feroviar. Părțile vor coopera în vederea instituirii unor proceduri rapide de vămuire la frontiere, care sunt esențiale în cazul tuturor modurilor de transport pentru a se evita întârzierile costisitoare.

Părțile vor coopera, de asemenea, în cadrul **rețelei centrale transeuropene de transport extinse (TEN-T)**, pe baza unei ierarhizări clare a priorităților, cu scopul de a îmbunătăți accesul Armeniei la piețele internaționale. De asemenea, va fi promovată cooperarea în domeniul siguranței rutiere, care va viza atât infrastructura, cât și aspectele de politică. Investițiile în infrastructură ar trebui să respecte mediul și să fie imune la schimbările climatice.

Pentru a se asigura legături eficiente și dezvoltarea pieței dincolo de vecinătatea imediată, este important să se continue reforma aviației civile care, în final, ar urma să conducă la încheierea unui **acord în domeniul aviației** cu UE.

Buna guvernare în materie de mediu (constând mai ales în utilizarea evaluării impactului asupra mediului și a evaluărilor strategice ale impactului, în accesul la informațiile de mediu și accesul la justiție în probleme de mediu) și **integrarea politicilor de mediu și a celor climatice în domeniile pertinente de politică** vor crea o bază solidă pentru dezvoltarea durabilă. Angajamentele în materie de mediu incluse în noul acord vor sta la baza reformelor necesare. Creșterea **eficienței energetice** va permite obținerea de economii rapide, semnificative și durabile în paralel cu promovarea **tranzității** către o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon și rezilientă la schimbările climatice; în

sectorul rezidențial, aceste acțiuni pot fi corelate cu lucrările Convenției primarilor. În măsura în care energia nucleară este utilizată pentru a menține un nivel adecvat de aprovizionare cu energie în țară, este necesar să se asigure un nivel ridicat de securitate nucleară: standardele Agenției Internaționale a Energiei Atomice (AIEA) și standardele și practicile UE, astfel cum sunt menționate în APCC, sunt de bază.

Aprovizionarea cu energie sigură și la prețuri accesibile reprezintă o condiție necesară pentru funcționarea unei societăți moderne, a cărei durabilitate este condiționată de limitarea impactului acestei aprovizionări asupra mediului și a climei. Îmbunătățirea eficienței energetice și a utilizării eficiente a resurselor, inclusiv în sectorul rezidențial, și creșterea nivelului de utilizare a energiei din surse regenerabile vor contribui la realizarea acestui obiectiv prin punerea în aplicare a legislației avansate privind eficiența energetică, sursele de energie regenerabile și piața energiei electrice. Aceste obiective ar putea fi realizate, de asemenea, prin intermediul achizițiilor publice de servicii și infrastructuri.

Securitatea energetică poate fi consolidată și prin ameliorarea și sporirea legăturilor cu țările vecine. Va fi esențial ca Armenia să participe în continuare în mod activ la cooperarea multilaterală din cadrul Parteneriatului estic pentru a identifica proiectele de interes comun care ar putea beneficia de sprijin financiar din partea UE. Îmbunătățirea eficienței energetice și promovarea energiei regenerabile prin consolidarea capacităților și ierarhizarea clară a priorităților pentru investiții sunt esențiale pentru asigurarea siguranței și securității energetice în Armenia.

În fine, închiderea și dezafectarea în condiții de siguranță a centralei nucleare de la Medzamor și adoptarea rapidă a unei foi de parcurs/a unui plan de acțiune în acest sens reprezintă în continuare un obiectiv major, dată fiind necesitatea înlocuirii acestei centrale cu noi capacități pentru a asigura securitatea energetică a Armeniei și a crea condiții propice dezvoltării durabile.

4. Mobilitatea și contactele interpersonale

Părțile vor coopera cu obiectivul de a facilita mobilitatea cetățenilor lor, de a extinde domeniul de aplicare al contactelor interpersonale prin acțiuni specifice, inclusiv pentru tineri, studenți, cercetători, artiști, operatori culturali și oameni de afaceri, reconfirmând faptul că îmbunătățirea mobilității cetățenilor părților într-un mediu sigur și bine gestionat rămâne un obiectiv fundamental și având în vedere deschiderea, în timp util, a unui dialog pe tema vizelor cu Armenia, cu condiția să existe condiții pentru o mobilitate bine gestionată și sigură, incluzând punerea în aplicare eficace a acordurilor de facilitare a acordării vizelor și de readmisie încheiate între părți. Acestea vor coopera pentru combaterea migrației neregulamentare, inclusiv prin punerea în aplicare a acordului de readmisie, promovând politica de gestionare a frontierelor, precum și cadrele juridice și operaționale.

Gestionarea fluxurilor de migrație se va baza pe Acordul de facilitare a eliberării vizelor/Acordul de readmisie. UE recunoaște rolul Armeniei în primirea de refugiați din Siria, ceea ce îi permite să beneficieze de sprijin din Fondul fiduciar regional al UE ca răspuns la criza siriană ⁽¹⁾.

Răspunsul la provocările de pe piața mondială necesită un pachet solid de competențe la toate nivelurile, atât în întreprinderi, cât și în cadrul administrației publice. **Învățământul preșcolar, primar, secundar, superior și educația și formarea profesională**, precum și cooperarea dintre sistemul de învățământ și formare și întreprinderi constituie tot atâtea domenii care trebuie să fie consolidate pentru a contribui din plin la dezvoltarea acestor competențe. Se va acorda o atenție deosebită cercetării și **inovării** în urma asocierii Armeniei la programul Orizont 2020.

⁽¹⁾ Decizia C(2014) 9615 a Comisiei din 10 decembrie 2014 privind constituirea unui Fond fiduciar regional al Uniunii Europene ca răspuns la criza siriană, „Fondul Madad”.